

provincie **HOLLAND**
ZUID

Door een warmer klimaat ontstaan er kansen voor recreatie. De komende decennia gaat het klimaat in Zuid-Holland steeds meer lijken op dat van Frankrijk. Het toeristenseizoen wordt langer, Nederland wordt aantrekkelijker als vakantiebestemming en voor binnenlandse korte vakanties of dagtochten. Kust- en waterrecreatie profiteren. Er zijn ook negatieve gevolgen: hitte in de stad, achteruitgang van zwemwaterkwaliteit. Met tijdig anticiperen benutten we kansen en beperken we de negatieve gevolgen.

Goed klimaat voor groenbeleving

Het wordt lekker warm, naar buiten!

Klimaatverandering en recreatie

De gevolgen van klimaatverandering voor recreatie zijn in Nederland nog maar beperkt onderzocht. Alterra en het Kenniscentrum Recreatie hebben in 2008 een verkennend onderzoek uitgevoerd. De verandering van het klimaat is een langzaam proces en het Nederlandse klimaat kenmerkt zich door grillige zomers. Die zullen niet opeens verdwenen zijn. Toch is een duidelijke trend merkbaar: Nederland wordt warmer. De komende decennia zet deze trend door en dit zal de recreatiesector beïnvloeden.

Recreatie in Zuid-Holland

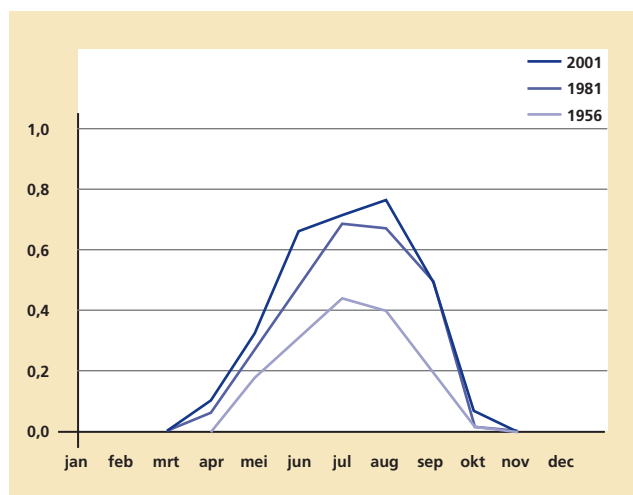
In de Zuid-Hollandse toerisme- en recreatiesector werken ruim 75.000 mensen en de bestedingen in deze sector lagen in 2010 boven de 5,5 miljard euro. De sector bestaat voor een groot deel uit ondernemers in het midden- en kleinbedrijf en is een belangrijke motor voor regionale ontwikkeling. Buitenrecreatie ontwikkelt zich in veel landelijke gebieden tot een nieuwe economische drager. De provincie zet zich in voor voldoende, gevarieerde en toegankelijke groengebieden rond het stedelijke netwerk. Openluchtrecreatie en een mooi landschap kunnen elkaar versterken.

Wat de provincie doet voor recreatie:

- Ruimte aanwijzen voor recreatie.
- Aanleg van fietspaden.
- Aanleg en inrichting van recreatiegebieden.
- Verkennen van verdienmogelijkheden.
- Beheer provinciale vaarwegen.
- Initiatief voor Floriade 2022.
- Toeristisch gebruik van cultureel erfgoed.
- Stimuleren recreatie in het landelijk gebied.
- Stimuleren wandelpaden.
- Ontwikkelen leefstijlatlas dagrecreatie.

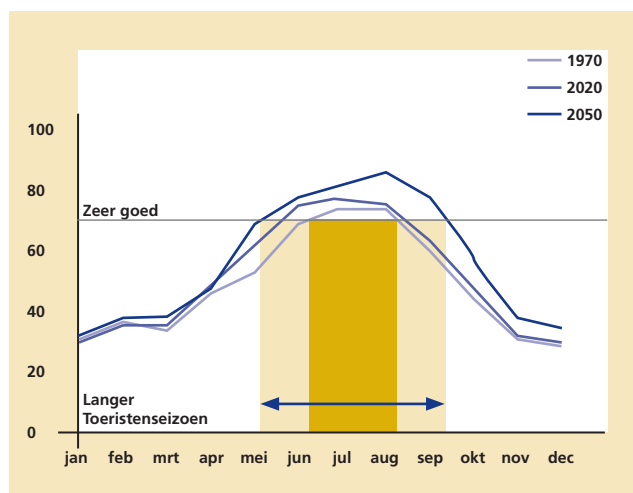
Kans op vijf opeenvolgende goede recreatiedagen

Het toeristisch klimaat verbetert

Het weer in Nederland is in de afgelopen decennia gunstiger geworden voor recreatie. Dat blijkt uit onderstaande grafiek waarin het aantal aaneengesloten dagen goed recreatieweer is weergegeven. 'Goed recreatieweer' wordt berekend met de Toeristenklimaatindex, een soort rapportcijfer voor het 'recreatieweer'. Temperatuur, luchtvochtigheid, zon, regen en wind zijn hierin meegenomen. Nederland zal in de toekomst een langer recreatieseizoen krijgen door de opwarming. De grafiek hieronder laat zien dat het in 1970 alleen in de maand juli zeer goed recreatieweer was. In 2050 verwacht men dat vanaf begin mei tot half september. Het seizoen verlengt van één naar vier maanden. Nederland wordt als vakantieland aantrekkelijker en Zuid-Holland als kustregio kan rekenen op meer vakantiegangers en dagrecreanten. In het langere seizoen zal de omzet van de recreatiesector groeien. Nederlanders zullen vaker hun (korte) vakantie in eigen land doorbrengen.

Toeristenklimaat index

Hitte in de stad

In steden is het warmer dan in het buitengebied. Normaal is dit geen probleem, maar boven een bepaalde temperatuur wordt het onaangenaam. Dit hitte-eilandeffect is het gevolg van de vele verharding en het gebruik van donkere materialen. Zie de factsheet 'Wonen, werken en recreëren in de Zuidvleugel'. De behoefte aan recreatie in groene koele gebieden rond de stad zal toenemen. Een goede omsluiting met bijvoorbeeld fietspaden helpt om aan deze recreatiebehoefte te voldoen.

Den Haag 2011 - in 2050 als in Bordeaux

Hogere temperaturen leiden ook tot een grotere behoefte aan watergebonden recreatie, bijvoorbeeld langs de kust. Dat leidt tot meer gebruik van de wegen, het openbaar vervoer en bij lekker weer de fiets. Klimaatverandering versterkt de vraag naar toegankelijk groen dichtbij de stad.

Waterrecreatie en waterkwaliteit

De behoefte aan waterrecreatie, zwemmen en varen neemt in warme periodes toe. De provincie is verantwoordelijk voor de informatievoorziening, het waterschap is verantwoordelijk voor de zwemwaterkwaliteit. Die staat nu al onder druk, bijvoorbeeld door blauwalg. Belangrijke oorzaak is een te hoog gehalte aan meststoffen. Blauwalg vermenigvuldigt en verspreidt zich sneller bij een hogere watertemperatuur. Naast de hier bekende blauwalg, zijn andere soorten Nederland binnengekomen. Het grootste deel van de zwemwaterlocaties in Midden-Delfland heeft hier regelmatig last van. Mogelijkheden voor verbetering van de waterkwaliteit zijn:

- voldoende doorstroming en verversing van het water door open verbindingen;
- voldoende diep water;
- tegengaan van overbemesting onder andere met oeverplanten en helofytenfilters.

Aan de stadsrand zijn er kansen voor inrichting van gebieden met meer water, die zowel werken voor wateroverlast bij hevige buien, als bij een watertekort. De stadsrandzone kan worden gebruikt voor waterberging, vasthouden en zuiveren van het water. Zo'n watergebied is tevens geschikt voor wandelen, vissen en zwemmen.

Recreatie als aanvulling

Klimaatverandering maakt recreatie bij de boer nog aantrekkelijker. Recreatie is tevens een mogelijkheid voor aanvullende inkomsten voor de boer. De extra activiteiten op de boerderij zijn te combineren met het beheren van natuur- en recreatiegebieden. Er bestaan veel verschillende vormen:

- kamperen bij de boer;
- rondleidingen en excursies;
- agrarisch natuurbeheer en waterberging;
- sporten, zoals boerengolf, kanoën;
- vergaderruimte of overnachtingsruimte;
- ruimte voor workshops;
- eten en drinken;
- landwinkels voor streekproducten.

Beleef het landschap

Nieuwe recreatiegebieden kunnen helpen om het fraaie landschap van Zuid-Holland in stand te houden en toegankelijk te maken. Dan kunnen de inwoners het landschap meer beleven. Een goede verdeling van de ruimte voor recreatie, landbouw en natuur is daarbij nodig. Voor de natuur in veengebieden als het Groene Hart en Midden-Delfland is het in verband met de verdroging belangrijk een zo hoog mogelijk en vast grondwaterpeil aan te houden. Dat vraagt om planten en bomen die daar tegen kunnen. Waterpartijen zijn een aantrekkelijk onderdeel en passen goed in het veenweidelandschap met de meren en de rivieren. De klimaatverandering roept ook de vraag op hoe we recreatiegebieden inrichten. Als zonneweide of een koel schaduwbos? Waar is in de toekomst het meest behoefte aan?

Kosten en baten

Nu al is te merken dat bij warm weer de recreatie toeneemt. Bij waterrecreatie is dat heel duidelijk: op topdagen zijn er tot wel 40% extra recreanten. Bij een gunstiger klimaat voor recreatie zijn er meer topdagen met een goede opbrengst. Er zijn ook negatieve effecten van klimaatverandering, zoals minder kwaliteit van het zwembadwater. Hierdoor blijkt de waterrecreatie licht te dalen, omdat mensen minder vaak gaan zwemmen. De positieve effecten werken sterker door dan de negatieve.

Alle recreatievormen bij elkaar (dus ook andere vormen dan waterrecreatie) profiteren van het betere klimaat. De verdeling van kosten en baten verschuiven. De recreatieondernemer en de boer die zijn bedrijf verbreedt, profiteren ervan. Provincie, waterschappen en recreatieschappen zullen meer geld moeten besteden aan het inrichten en het onderhouden van recreatiegebieden en het zorgen voor een goede waterkwaliteit. De overheden willen meer ruimte bieden aan de ondernemers, die dan ook kunnen bijdragen aan het dekken van de kosten.

Bronnen

- De gevolgen van klimaatverandering voor recreatie en toerisme, Kansen voor de recreatiesector, Stichting Recreatie 2008
- Klimaatschetsboek, KNMI 2009
- Het wordt warmer in de Zuidvleugel, discussienota van opMAAT 2011
- Een frisse blik op warmer water; Sarian Kosten, Wageningen UR 2011
- Kennismontage Hitte en Klimaat in de Stad, TNO Sonja Döpp (ed.), Kennis voor Klimaat 2011
- Klimaatadaptatiestrategieën voor 't Hof van Delfland, Waterkader Haaglanden, Kennis voor Klimaat, 2011
- Leefstijlatlas dagrecreatie Provincie Zuid-Holland, 2012.

Actieprogramma Klimaat en Ruimte

Dit is één van negen factsheets van het Actieprogramma Klimaat en Ruimte 2007-2011 van de provincie Zuid-Holland. De factsheets omvatten de inzichten van vier jaar werken aan klimaatadaptatie in Zuid-Holland. Zij zijn bedoeld voor belangstellenden en onze collega's die het omgaan met klimaatverandering in hun dagelijkse werk zullen overnemen. Onderwerpen die aan de orde komen zijn: glastuinbouw, landbouw, boomteelt, natuur, recreatie, wonen, werken en recreëren in de Zuidvleugel, mobiliteit en waterkeringen, besluitvormingsprocessen en een koepeltekst over klimaatadaptatie.

Colofon

Uitgave van de provincie Zuid-Holland, 6 juni 2012
www.zuid-holland.nl

Vormgeving en druk: bureau Mediadiensten.

Tekst: provincie Zuid-Holland, NC Advies.

214846